

כל שעה פרק שני פסחים

לה.

עין משפט נר מצוה

קרב א מיי פ"ג מהל' משער שני הל' ד סגנ לאון רסד: קרב ב מיי פ"ג מהל' מרומות הלכה ב סגנ לאון רמ: קרב ג מיי פ"ו מהל' אסורי מצה הלכה ב: קבד ד מיי פ"ה מהל' מ: קבד ד מיי פ"ה מהל' מ"מ ה"א ופ"ו הלכה ד סגנ לאון עט טו"ע א"ח מ"ג סעף א: קבד ה מיי ע"ס ופ"ו מהל' צמוריס הלכה ב טו"ע ע"ס וטו"ע י"ד סד סעף א: קבד ו מיי פ"ה מהל' מ"מ ה"א ופ"ו הלכה ה סגנ לאון עט טו"ע א"ח סגנ סעף א: ח מיי פ"ה מהל' מצנ ומזה הל' א: [פ]

בוסמין מין חיטין שיבולת שועל ושיפון מין שעורין. רש"י פירש לענין דלחן תורמין ממין על שאין מינו ור"י אומר דבמנחות צפרק ר' ישמעאל (דף ע.ג.) מוכח צהדיא דצרייתא לענין חלה מיתני^א י"ש מקשין דתנן במסכת חלה (פ"ד מ"ב) החיטה אינה מנטרפת עם הכל חוץ מן הכוסמין והשעורין מנטרפין עם הכל חוץ מן החיטין אלמא כוסמין צהדי שעורין שפיר דמי ואומר ר"י דכוסמין מין חיטין כלומר אף מין חיטין וכל שכן מין שעורין שיבולת שועל ושיפון מין שעורין ולא מין חיטין והא דלמחא התם צריש המסכת חמשה דברים חייבין צהלה החיטין והשעורין והכוסמין ושיבולת שועל ושיפון הרי אלו חייבין צהלה ומנטרפין זה עם זה אומר ר"י דמשני צירושלמי כאן צנשוך וכן צנולו פי' צנשוך שכל אחת ואחת נעשה עיסה צפני עממה ואחר כך נשכו ונתמחדו יחד התם ודאי אין מנטרפין כולם אלא כמו שפורשין צנולו שכל הקמחים נילושים יחד ועשו מהן עיסה צההיא כולם מנטרפים דמשנין כולם כאחד: ומי

אלא מעלה. בעלמא הוא מדרבנן שמהא חיותן צללי ואסמכוה רבנן אקרא: **הלא נמי מעלה.** בעלמא הוא דלחן וריעה לתרומה ואסורין מלאכול: **הנינה.** דעבוד רבנן^א מעלה בקדשים אפילו מדאורייתא: **בקדשים לא.** אם טומאה דבת כפרה היא כגון זו וזה ויולדת: **והצמר.** כל טהור יאכל וגוי וי"ו ימירה לרבות עטים ולבונה של קודש לטומאה וקאי אדלעיל והצמר אשר יגע בכל טמא לא יאכל והצמר: **איטמויי נינהו.** צתמיה. האי לאו אוכל נינהו: **מתני' אלו דברים שאדם יוצא בהן ידי חובתו.** משום חובת מצה צלילה ראשונה שהוא מחוייב לאכול מצה כדכתיב (שמות יב) צערב תאכלו מצות: **שיבולת שועל.** אבייני"א שיבולת שלה עשוי כונן שועל: **שיפון.** שיגל"א: **יוצאין בדמאי.** תבואה הנלקחת מעם הארץ והיא נקראת דמאי ספק עשרה ספק לא עשרה וחייבו חכמים להפריש מעשרותיה מספק ואם אכל מצה ממנה ולא הפריש מעשר ממנה יאל: **ובמעשר ראשון.** של לויים: **שנטה סרומתו.** תרומת מעשר לכהן ומכאן ואילך המעשר מותר לזרים: **והכניס צהלה וצפרומה.** אכל ישראל צתומה לא כדליף לקמן [ע"ב] לא תאכל עליו חמץ צענת עיסה תאכל עליו מצות מי שאינו מזהיר על חימונו אלא משום חמץ אמה יוצא בו ידי חובת מצה יאל זה שאסור מחמת אסור אחר: **ולא צמעש שני.** חוץ לירושלים: **עשאו לעצמו.** לחם תודה ומיר: **אין יוצא בהן.** ואפילו לא שחט הזבח עליהן ולא קרא שם עליהן אלא שעשאו לדעת כן וטעמא מפרש בגמ' [נ"ה]. **למכור בשוק.** לזכור לזכמי תודה ומזירות יוצא בהן אם לא מכר להן וטעמא מפרש בגמרא [נ"ה]: **גמ' מין חיטין.** לענין תרומה דלחן תורמין ממין על שאינו מינו ותורמין חיטין על כוסמין: **ישראל.** שיגל"א: **גולני.** אפיסילט"א צלע"ז: **שניו סעלא.** אבייני"א. **תעלא תרגוס של שועל:** **דברים שבאין ליד חיטין אדם יוצא בהן.** משום מצה אלא אם עשאו מצה: **אורז ודוחן.** אין עושין חמץ ואם מחמילין אותן מפרמין: **אוסר צאורו ודוחן.** לאכול הימנו צנציל בפסח. יש מפרשים למנחות משום דכל מנחות צאות מצה ושיבש הוא דלחן מנחה צהא אלא חטים דכתיב (שמות טו) סולת חטים ומאן פליג עליה דרבי יוחנן צהא ומי ממיר: **שקורב לחיטין.** אלאמא צה לדי חיטין ולדיה יואלין צו משום מצה: **חמץ גמור לא הוי.** ונפקא מינה דלחן ענוש כרת ואם אכלו בשוגג אין מביא קרבן: **קרמים.** מפרש לקמיה: **חייב צהלה.** דמין דגן הוי ופ"ג א"ע דלחלת לחם כתיב צה וגמר לחם לחם מלחם עוני במנחות צפרק רבי ישמעאל (דף ע.ג.) אורזא נמי לחם הוא: **שיניסא.** קלח שקורין נילי"א צלע"ז עגול הוא כעין דוחן ושחור. לישנא אחרינא שמעתי אשדרינלי"א ונמלחא צשיפון: **לניסא.** מק' צלע"ז: **צין וצמון.** דלא נתן צה מים: **אין חייבין על חימונו כרם.** דמי פירות אין מחמילין כלקמן [ע"ג]: **מצה עשייה.** ורמנחא אמר לחם עוני [גריס טו]: **ממחה וגמעה.** אשום לחם דמין דגן קלי ואשמעין דגמיעה כאכילה לחייבו: **המחה.** דיטנפרי"ר צלע"ז. **שהמחה צמים:** אין אדם יוצא צה ידי חובתו

תורה אור השלם

1. והקשר אשר יגע בכל קמא לא יאכל באש וישרף והקשר כל טהור יאכל בשור: וקרא ז ט לא תאכל עקלו 2. לא תאכל עקלו חמץ שבעת ימים תאכל עקלו מצות לחם עני כי בחפזו יצאת מארץ מצרים למען תזכר את יום יצאתך מארץ מצרים כל ימי חייך: דברים טו ג

מוסף תוספות

א. דמטעמי השלשם זה עם זה כשיתור, ואכל לענין תורה לא מצטרפין. מוס' ר"פ.

רכינו חננאל

אלא מעלה עשו בהן, דאייצ דחן בכלי יתן בחון המעין נקראים חיים, וכי האי גונא בחולין לא מדמור, דכתיב אך מעין ובור מקות מים היא טהור, והכא כמי חטאת כיון שהן בכלי מטמאין ואין חבורן במעין (ט) מטהרין. הגה. רב שימי אמר מהא טבל ועלה אוכל במעשה, התיב שמשו אוכל בתרומה (ג), אמאי בעי הערב שמש והא טהור הוא, אלא מעלה. רב אשי אמר אלוהן, והבשר לרבות עצים ולבונה, צמים ולבונה בני קבולי טומאה נינהו, אלא מעלה עשו, הכא נמי מעלה עשו. מתני' אלו דברים שאדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח במיטעם בשעורין ב'. הני אין אבל אורז ודוחן אם יעשה מהן מצה אינו יוצא בהן ידי חובתו מדאורייתא, מנא לך, ופשיטין ליה באים לידו חיטין לעולם אלא לענין תורמין, גם אם תאכלם מצה אינה חשובה מצה. ואוקימנא למתני' דלא כרבי יוחנן בן נורי דאמר אורז מין (דוחן) [דגן] הוא, קמ"ל דלאו דגן הוא, ומה שאמר ר' יוחנן בן נורי כי אורז קרוב להחמין, פשטנא שמחמין היא, כלומר במהרה מדקתני שחייבין על חימוצו כרת. קרמית עשב כדאמרין קורמי דאגמא. אמר ריש לקיש עישה שנילושה בין ושמן ודבש אין חייבין על חימוצו כרת. קס"ד משום דהוה מצה עשירה, ואחויבין עליה המחזה וגמנו פירושו אם המחזה לככר במשקה [בין שמן ודבש] וגמנו, אם חם הוא ענוש כרת ואם מצה היא אין אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח, דכיון שפתתו כמין שתייה יצא מתורת לחם. והא הכא בזה הפת המחוי אין יוצא בה ידי חובתו בפסח וחיטין על חימוצו כרת. ושניין לא תימא משום דהויא מצה עשירה, אלא משום דנילושה במי פירות ומי פירות אין מחמירין. וירושלמי אין שלש מצה במשקין, אמר רבי עקיבא מעשה שהייתי עם רבי אליעזר ורבי יהושע בספינה ולשתי מצתם במשקין, אין שלש בחמין מפני שחולטין ולא בפושטין מפני שהן מחמירין.

מחיה קרא, לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עוני וגוי, דברים שיתכן לבוא לידו חיטין אותם ההווה תורה שלא תניחם להחמין אלא באים לידו חיטין לעולם אלא לידו סרוחן, גם אם תאכלם מצה אינה חשובה מצה. ואוקימנא למתני' דלא כרבי יוחנן בן נורי דאמר אורז מין (דוחן) [דגן] הוא, קמ"ל דלאו דגן הוא, ומה שאמר ר' יוחנן בן נורי כי אורז קרוב להחמין, פשטנא שמחמין היא, כלומר במהרה מדקתני שחייבין על חימוצו כרת. קרמית עשב כדאמרין קורמי דאגמא. אמר ריש לקיש עישה שנילושה בין ושמן ודבש אין חייבין על חימוצו כרת. קס"ד משום דהוה מצה עשירה, ואחויבין עליה המחזה וגמנו פירושו אם המחזה לככר במשקה [בין שמן ודבש] וגמנו, אם חם הוא ענוש כרת ואם מצה היא אין אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח, דכיון שפתתו כמין שתייה יצא מתורת לחם. והא הכא בזה הפת המחוי אין יוצא בה ידי חובתו בפסח וחיטין על חימוצו כרת. ושניין לא תימא משום דהויא מצה עשירה, אלא משום דנילושה במי פירות ומי פירות אין מחמירין. וירושלמי אין שלש מצה במשקין, אמר רבי עקיבא מעשה שהייתי עם רבי אליעזר ורבי יהושע בספינה ולשתי מצתם במשקין, אין שלש בחמין מפני שחולטין ולא בפושטין מפני שהן מחמירין.

מחיה קרא, לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עוני וגוי, דברים שיתכן לבוא לידו חיטין אותם ההווה תורה שלא תניחם להחמין אלא באים לידו חיטין לעולם אלא לידו סרוחן, גם אם תאכלם מצה אינה חשובה מצה. ואוקימנא למתני' דלא כרבי יוחנן בן נורי דאמר אורז מין (דוחן) [דגן] הוא, קמ"ל דלאו דגן הוא, ומה שאמר ר' יוחנן בן נורי כי אורז קרוב להחמין, פשטנא שמחמין היא, כלומר במהרה מדקתני שחייבין על חימוצו כרת. קרמית עשב כדאמרין קורמי דאגמא. אמר ריש לקיש עישה שנילושה בין ושמן ודבש אין חייבין על חימוצו כרת. קס"ד משום דהוה מצה עשירה, ואחויבין עליה המחזה וגמנו פירושו אם המחזה לככר במשקה [בין שמן ודבש] וגמנו, אם חם הוא ענוש כרת ואם מצה היא אין אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח, דכיון שפתתו כמין שתייה יצא מתורת לחם. והא הכא בזה הפת המחוי אין יוצא בה ידי חובתו בפסח וחיטין על חימוצו כרת. ושניין לא תימא משום דהויא מצה עשירה, אלא משום דנילושה במי פירות ומי פירות אין מחמירין. וירושלמי אין שלש מצה במשקין, אמר רבי עקיבא מעשה שהייתי עם רבי אליעזר ורבי יהושע בספינה ולשתי מצתם במשקין, אין שלש בחמין מפני שחולטין ולא בפושטין מפני שהן מחמירין.